

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
președinte – Nicolae Gordilă,
judecători – Ion Guzun, Ghenadie Nicolaev, Liliana Catan și Iurie Diaconu,
a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013, declarat de inculpatul

Luța Gheorghe Mihail, născut la 02 aprilie 1976, originar din r-nul Strășeni, s. Vorniceni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Cuza Vodă 9, ap. 122.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *10 noiembrie 2010 – 23 mai 2011 (prima instanță).*
2. *21 iunie 2011 – 07 martie 2012 (instanța de apel).*
3. *04 aprilie 2013 – 28 mai 2013 (instanța de recurs ordinar).*
4. *21 octombrie 2013-11 noiembrie 2013 (instanța de apel).*
5. *04 martie 2014-24 iunie 2013 (instanța de recurs ordinar)*

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 23 mai 2011, Luța Gheorghe a fost condamnat în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate ce ține de organizarea migrației pe un termen de 1 (unu) an.

S-a dispus încasarea de la Luța Gheorghe în beneficiul lui Valeriu Andriuța, prejudiciu material în sumă de 450 Euro, conform cursului oficial în valută națională, la momentul executării hotărârii.

2. În fapt, instanța de fond a reținut, că Luța Gheorghe pe parcursul lunii octombrie 2006, aflându-se în mun. Chișinău, acționând prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu cet. Spătar Boris (în privința căruia a fost pronunțată o hotărâre definitivă de condamnare pe acest caz) urmărind scopul obținerii unui folos financiar în mărime de 3 500 Euro, ceea ce la acel moment conform cursului oficial al BNM constituia suma de 58 156 lei, a întreprins acțiuni privind organizarea intrării și șederii ilegale pe teritoriul Irlandei, prin tranzitarea teritoriului mai multor țări al cetățeanului Republicii Moldova Valeriu Andriuță, care nu este nici cetățean, nici rezident al acestei țări.

Astfel, la începutul lunii octombrie 2006, Valeriu Andriuță a solicitat lui Spătar Boris (care acționa de comun acord și împreună cu Luța Gheorghe) să-i organizeze intrarea și șederea legală pe teritoriul Irlandei.

Prin urmare, Luța Gheorghe, acționând de comun acord și împreună cu Spătar Boris, i-a comunicat lui Valeriu Andriuță (despre care cunoștea că nu dispune de modalități legale de intrare și ședere pe teritoriul Irlandei) că-i poate organiza intrarea și șederea legală pe teritoriul Irlandei contra sumei de 3 500 Euro, fapt pentru care este necesar să prezinte copia buletinului de identitate și câteva fotografii.

Ulterior, în aceeași perioadă de timp a lunii octombrie 2006, Valeriu Andriuță i-a transmis lui Boris Spătar suma de bani solicitată, în mărime de 3500 Euro, copia buletinului de identitate, precum și câteva fotografii, necesare pentru confecționarea documentelor false, ce urmau a fi folosite pentru organizarea migrației ilegale a lui Valeriu Andriuță.

La 04 octombrie 2006, Luța Gheorghe acționând împreună și de comun acord cu Spătar Boris, în scopul realizării intențiilor lor infracționale comune, i-a organizat cet. Valeriu Andriuță transportarea cu trenul din or. Chișinău în or. Kiev, R. Ucraina, unde aceștea urmau să fie întâlniți de către Luța Gheorghe.

Astfel, la 05 octombrie 2006, Luța Gheorghe preluând activitatea infracțională începută de către Spătar Boris, cu care acționa împreună și de comun acord, i-a întâlnit pe aceștea la gara feroviară din or. Kiev, Ucraina, de unde l-a transportat și cazat la un apartament, închiriat din timp.

Ulterior, Luța Gheorghe, urmînd scopul obținerii unui folos financiar direct de pe urma organizării migrației ilegale, i-a transmis lui Valeriu Andriuță un pașaport al Republicii Lituania cu fotografia și datele de anchetă a unei persoane necunoscute, care potrivit indicației lui Luța Gheorghe, urma să fie folosit de către Valeriu Andriuță pentru legitimare la intrarea și șederea pe teritoriul Irlandei, precum și a țărilor ce urmau a fi tranzitate în acest scop. Valeriu Andriuță observînd caracterul ilegal al acestei migrațiuni a refuzat de a pleca cu acest document fals și a revenit în Republica Moldova.

La sfîrșitul lunii octombrie 2006, Valeriu Andriuță s-a deplasat cu autocarul în R. Ucraina, or. Odessa, unde a fost întâlnit de către Spătar Boris, care l-a cazat într-un apartament închiriat din timp de către Luța Gheorghe.

Astfel, Luța Gheorghe aflîndu-se în acest apartament din or. Odessa R. Ucraina, acționînd de comun acord și împreună cu Spătar Boris, urmărind scopul obținerii unui folos financiar direct de pe urma organizării migrației ilegale, a primit în acest scop de la Spătar Boris, în prezența lui Valeriu Andriuță suma de bani în mărime de 450 Euro, ceea ce la acel moment conform cursului oficial al BNM constituia suma de 7 470 lei.

Totodată, în aceste circumstanțe Luța Gheorghe, i-a transmis lui Valeriu Andriuță un pașaport al Republicii Lituania fals, în care au fost efectuate schimbări ale conținutului inițial prin înlăturarea mecanică a fotografiei posesorului precedent cu înlocuirea fotografiei lui Valeriu Andriuță și păstrarea datelor de anchetă.

Astfel, pașaportul respectiv fals, urma să fie folosit pentru legitimare de către cet. Valeriu Andriuță la intrarea și șederea ilegală pe teritoriul Irlandei. Totodată, în acest scop, Luța Gheorghe a organizat transportarea cet. Valeriu Andriuță cu taxiul la portul maritim din or. Odessa, de unde la indicația lui Luța Gheorghe ultimul a procurat bilet de călătorie cu vaporul cu destinația Odessa–Tbilisi - Georgia, instructându-l asupra comportamentului la trecerea controlului de acte în timpul tranzitării teritoriului Georgiei și Franței.

Ulterior, la sfârșitul lunii octombrie 2006, Valeriu Andriuță acționând la indicația lui Luța Gheorghe și Spătar Boris, pentru intrarea pe teritoriul Irlandei, s-a deplasat cu avionul din or. Tbilisi, Georgia în or. Paris, Franța, unde, în timpul trecerii controlului de frontieră la ieșirea de pe teritoriul acestei țări a fost reținut și s-a depistat că deține asupra sa document de identitate lituanian fals.

În drept, prima instanță a încadrat fapta inculpatului Luța Gheorghe în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal – organizarea migrației ilegale, adică organizarea în scopul obținerii direct a unui folos financiar, a intrării, șederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului, a persoanei care nu este cetățean nici rezident al acestuia, de două persoane.

3. Sentința nominalizată a fost atacată cu apeluri de către avocații I.Matușenco și A.Lebedinschi în numele inculpatului Luța Gheorghe, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. În motivarea apelurilor au invocat că, instanța de fond eronat a interpretat circumstanțele de fapt și incorect a aplicat normele de drept. La baza sentinței de condamnare instanța s-a bazat doar pe declarațiile părții vătămate Andriuță V., care au fost combătute de materialele cauzei. Acuzatorul de stat n-a prezentat probe pertinente și concludente ce ar fi demonstrat vinovăția inculpatului Luța Gheorghe, în săvârșirea infracțiunii incriminate.

4. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2012, au fost admise apelurile declarate de avocații Ion Matușenco și Adrian Lebedinschi în numele inculpatului Luța Gheorghe, casată sentința Judecătorei sect. Centru, mun. Chișinău din 23 mai 2011, inclusiv din alte motive, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care: a fost încetat procesul penal în privința lui Luța Gh. în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală pe motiv, că există alte circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Instanța de apel a concluzionat, că instanța de fond a stabilit cu certitudine că Luța Gheorghe a comis infracțiunea prevăzută de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, însă necătînd la faptul că vinovăția inculpatului Luța Gheorghe a fost pe deplin dovedită, el nu poate fi tras la răspunderea penală de oarece: prin ordonanța din 03 iunie 2008 Luța Gheorghe a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) Cod penal (f.d.81 vol. 1) și abia prin ordonanțele din 07 septembrie 2010 și 10 octombrie 2010, Luța Gheorghe

a fost pus sub învinuire în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal (f.d.184-185 vol. 1) .

Potrivit art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuît persoana în privința căreia a fost emisă o ordonanță de recunoaștere în această calitate, mai mult de 3 luni, iar în speța dată au trecut deja 2 ani 3 luni și 4 zile.

Astfel, Luța Gheorghe s-a aflat în calitate de bănuît mai mult decît termenul limită stabilit de art.63 alin.(2), (5) Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală, calitatea de bănuît a lui Luța Gheorghe a încetat de drept la 03 septembrie 2008, adică după expirarea a 3 luni de la recunoașterea acestuia în calitate de bănuît.

Astfel, potrivit art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 251 Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, atrage nulitatea actului procedural numai în cazul cînd s-a comis o încălcare a normelor procesual-penale, ce nu poate fi înlăturate decît prin anularea aceluî act, odată ce ordonanțele de punere sub învinuire a lui Luța Gheorghe se consideră nule, devin nule și toate celelalte acte procedurale de la urmărirea penală, de la judecarea cauzei și adoptarea sentinței.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recursuri ordinare procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită, casarea hotărîrii contestate cu menținerea sentinței Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău din 23 mai 2011, argumentînd, că instanța de apel eronat s-a referit la dispoziția art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, concluzionînd că, organul de urmărire penală l-a reținut pe Luța Gheorghe în calitate de bănuît mai mult de 2 ani și 3 luni, astfel termenul de bănuît fiind omis, deoarece conform art.63 alin. (6) Cod de procedură penală, în vigoare în anul 2008, se menționa că *„...dacă pînă la expirarea termenilor indicate în alin.(2) nu s-a dispus scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, sau punerea sub învinuire, calitatea de bănuît încetează de drept. Încetarea de drept a calității de bănuît în legătură cu expirarea termenilor indicate în alin.(2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt”*.

Recurentul invocă că referirea la hotărîrea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 a Curții Constituționale, privind declararea neconstituțională a alin.(6) al art. 63 Cod de procedură penală, contravine prevederilor art. 28 alin. (2) al Legii cu privire la Curtea Constituțională din care rezultă că *„Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărîrii respective a Curții Constituționale”*.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 28 mai 2013 au fost admise recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, a fost casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2012, în cauza penală în privința lui Luța Gheorghe și dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea deciziei instanța de recurs a menționat, că instanța de apel în decizia contestată s-a pronunțat asupra vinovăției lui Luța Gheorghe, apreciind corectă sentința în această parte, iar soluția este adoptată drept urmare a unor încălcări procesuale la judecarea cauzei, constatând că organul de urmărire penală a încălcat prevederile art.63 Cod de procedură penală și ordonanța de punere sub învinuire este nulă.

În cazul în care, în opinia instanței de apel, la judecarea cauzei au avut loc încălcări procesuale și drept urmare a acestor încălcări s-a adoptat o decizie de încetare a procesului penal, instanța nu era în drept să se pronunțe asupra fondului cauzei (vinovăția sau nevinovăția), adică instanța nu putea pe aceeași cauză să adopte două soluții una de încetare, iar alta de condamnare.

Potrivit materialelor cauzei careva acțiuni sau acte ale organului de urmărire penală de către participanții la proces nu au fost contestate judecătorului de instrucție, iar instanța de apel nu a cercetat actele procesuale ale organului de urmărire penală la care se referă în decizia contestată și nu a verificat dacă părțile au avut obiecții referitor la acțiunile organului de urmărire penală și dacă au depus vre-o plîngere privind recunoașterea nulității actelor procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale.

Circumstanțele expuse denotă că instanța de apel nu a judecat apelurile avocaților Matusenco Ion și Lebedinschi Adrian în numele inculpatului Luța Gheorghe în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii și a adoptat o hotărîre fără verificarea legalității și temeiniciei sentinței.

Instanța de apel a avut obligațiunea ca în conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate, avînd în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate de avocați în numele inculpatului Luța Gheorghe, precum și asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. Rejudecînd cauza, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de avocații Ion Matusenco și Adrian Lebedinschi în interesele inculpatului Luța Gheorghe, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele inculpatului Luca Gheorghe precum că, nu a comis infracțiunea imputată, deoarece aceste afirmații se combat

prin totalitatea de probe cercetate în cadrul ședințelor de judecată a instanțelor de fond și de apel.

Mai mult, instanța de apel a considerat că, în cazul în care, în opinia apărării, la judecarea cauzei au avut loc încălcări procesuale aceste acțiuni urmau a fi contestate. Potrivit materialelor cauzei careva acțiuni sau acte ale organului de urmărire penală de către participanții la proces nu au fost contestate judecătorului de instrucție.

Prin urmare, dat fiind că nu a fost abordată nulitatea actelor procedurale, presupuse a fi viciate juridic, în termenul prevăzut de lege, adică la finisarea urmăririi penale, ei au pierdut dreptul la contestarea acestor acte, ulterior, adică în instanțele de judecată, prezumându-se că inculpatul și apărătorul său au acceptat modul în care s-a desfășurat respectivul proces penal.

8. La 22 ianuarie 2014, ne fiind de acord cu hotărîrea emisă, condamnatului Luța Gheorghe, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei instanței de apel din 11 noiembrie 2013, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, invocînd că:

- la momentul săvîrșirii acțiunilor ce se incriminează lui Luța Gheorghe, acționa Legea cu privire la migrațiune din 06.12.2002, prin care noțiunea de migrațiune ilegală era definită ca intrarea în Republica Moldova, șederea și ieșirea din teritoriul ei cu încălcarea legislației în vigoare a Republicii Moldova, pe cînd actele infracționale incriminate au fost comise pe teritoriul Ucrainei;

- au fost încălcate prevederile art. 63 alin. (2) Cod penal, inculpatul Luța Gheorghe fiind ținut în calitate de bănuțit mai mult de 3 luni;

- învinuirea se bazează pe presupuneri, nefiind prezentate de acuzator a unor probe pertinente ce confirmă vinovăția inculpatului;

- instanța recunoscîndu-l vinovat nu a aplicat prevederile art. 60 Cod penal, prescripția atragerii la răspundere penală, pe cînd infracțiunea săvîrșită este una puțin gravă, iar de la comiterea ei au expirat 5 ani.

9. Verificînd argumentele recursului ordinar declarat de inculpat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis cu dispunerea rejudecării cauzei din următoarele motive.

9.1. Conform pct. 6) și 8) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, temei invocat de recurent, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărîrii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare, ori nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de

instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Aceste prevederi ale legii procesuale nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului și, ca urmare, instanța de apel, pripit a respins apelul apărării și a menținut sentința instanței de fond.

La examinarea probelor, care confirmă sau infirmă vinovăția persoanei, instanța de judecată este obligată să argumenteze în hotărârea adoptată motivele admiterii sau respingerii probelor, prezentate atât de învinuire, cât și de apărare și este obligată să aprecieze toate probele examinate în ședința de judecată, indiferent de faptul, dacă au fost administrate la etapa urmăririi penale sau au fost prezentate de către părți în ședința de judecată.

În cazul în care instanța nu a fost de acord cu argumentele invocate de apelanți și a ajuns la concluzia de menține sentința instanței de fond, urma să dezvăluie această concluzie, expunându-și punctul său de vedere asupra argumentelor înaintate.

9.2. Astfel, în acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel adoptând soluția de respingere a apelului declarat de apărători, s-a limitat la o motivare insuficientă, or recurentul s-a referit la fapte, invocate și în instanța de apel, precum, că la momentul săvârșirii actelor infracționale era în vigoare o altă lege cu privire la migrație, iar acțiunile săvârșite de inculpat au fost săvârșite pe teritoriul Ucrainei, care în opinia lui, nu pot fi calificate ca infracțiune pe teritoriul Republicii Moldova.

Instanța de apel, examinând cauza nu a verificat aceste fapte înaintate de apelant, nu le-a dat răspuns în decizia recurată, fapt, care ce constituie eroarea de drept ce nu poate fi reparată în instanța de recurs.

Colegiul lărgit a ajuns la concluzia, că instanța de apel a examinat pur formal apelul declarat, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce o astfel de decizie nu poate fi menținută și urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Colegiul la fel reține, că instanța de apel menținând sentința instanței de fond nu a verificat posibilitatea aplicării în privința lui Luța Gheorghe prevederile art. 60 Cod penal, care stipulează, că persoana se eliberează de la răspunderea penală dacă din ziua săvârșirii unei infracțiuni mai puțin grave au expirat 5 ani, ori, infracțiunea săvârșită de inculpat este una mai puțin gravă care s-a consumat în luna octombrie 2006.

Aceste împrejurări determină Colegiul penal lărgit să conchidă asupra necesității admiterii recursului ordinar cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceiași instanță în alt complet de judecători, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fiind o eroare de drept procedural, care se încadrează în pct. 6)

alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de prevederile Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 24.12.2010 privind introducerea unor modificări și completări în Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, de jurisprudența CEDO, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

10. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434 și 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul *Luța Gheorghe Mihail*, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată publicată la 15 iulie 2014

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu